

Вітер Д. В., доктор філософських наук, старший науковий співробітник
(0000-0002-7330-1280)

Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України
імені Івана Черняхівського, Київ

Застосування сил спеціальних операцій у багатосферних операціях

Резюме. У межах теорії спеціальних операцій проведено аналіз стратегічної корисності застосування Сил спеціальних операцій у нетрадиційних середовищах, а також розвитку сучасних принципів воєнного мистецтва, в яких визначаються особливості Сил спеціальних операцій в аспекті їх здатності проводити і підтримувати традиційні та нетрадиційні операції всіх рівнів, забезпечуючи досягнення воєнно-політичних цілей.

Ключові слова: багатосферні операції; застосування підрозділів Сил спеціальних операцій; планування спеціальних операцій; Сили спеціальних операцій; спеціальна операція; теорія спеціальних операцій.

Постановка проблеми. Пошук нових, сучасних форм і способів застосування військової сили з метою забезпечення досягнення стратегічних цілей держави як на локальному, так і на глобальному рівнях, у тому числі й прагнення отримання домінування у світовому геополітичному просторі, здійснюється з урахуванням спроможностей реальних і потенційних противників до ведення всіх видів боротьби. Прийняття положення про рівність військової потужності противника, або переважання його можливостей у порівнянні з потужностями і спроможностями своїх військ (сил) має наслідком розвиток прагнення до постійного вдосконалення форм і способів ведення збройної боротьби. Однією з таких сучасних форм є планування і проведення *багатосферних (багатодомених) операцій*, які мають на меті забезпечення реалізації глобальних інтересів держави шляхом захоплення, утримання і нарощування позицій домінування у світовому геополітичному просторі, який розглядається як активне стратегічне і операційне середовище. У цьому контексті важливим завданням теорії спеціальних операцій (СО) залишається визначення та обґрунтування стратегічної корисності застосування Сил спеціальних операцій (ССО) у нетрадиційних середовищах та розвиток сучасних принципів воєнного мистецтва, адже особливостями ССО є їх здатність проводити і підтримувати традиційні та нетрадиційні операції всіх рівнів, забезпечуючи досягнення воєнно-політичних цілей, чому сприяє розуміння ССО як багатопрофільних сил.

Аналіз досліджень публікацій. Загальні питання теорії СО розкриваються у

роботах В. МакРейвена [1]. Дії підрозділів ССО в контексті концептуально-теоретичного осмислення питань змін основних принципів ведення збройної боротьби у межах загальних проблем теорії СО досліджувались Т. Адамсом [2]. Конкретизація теоретичних положень застосування ССО під час проведення певних видів СО здійснюється у роботах Д. Галула [3]. Головну увагу теорія СО приділяє широкому й активному застосуванню ССО під час вирішення сучасних конфліктів, що фактично нівелює можливості застосування збройних сил як одного з основних способів забезпечення національної безпеки, як фактору стримування. У цьому контексті у загальній, спеціальній та стратегічній теорії *спеціальні операції*, як правило, розуміють як відкриті, приховані і таємні операції нетрадиційного (неортодоксального) характеру, які пов'язані з високим ступенем ризику та проводяться у ворожому, політично нестабільному або вразливому середовищі для досягнення або підтримки важливих політичних і воєнних цілей з метою забезпечення пріоритетів національної безпеки та зовнішньої політики, охоплюють весь спектр конфліктів у мирний час та в особливий період (війни), використовуючи специфічні та унікальні способи застосування сил, тактичні прийоми, обладнання та технічні засоби за умов, що унеможливають або не виправдовують застосування звичайних військ (сил) [4–6]. Фактично сутність спеціальних операцій розглядається крізь призму екстраординарних операцій, що плануються і проводяться для досягнення певного ефекту, набуваючи визначальної ролі у досягненні стратегічних цілей [7]. Проте з погляду теорії СО достатньо

обмеженим виявляється акцентування уваги на тому, що спеціальні операції проводяться переважно на території противника, в умовах політичної напруги, в районах недосяжності засобів ураження, в яких підрозділи ССО можуть вирішувати комплекс завдань за такими пріоритетами [8]:

- ведення диверсійно-розвідувальних дій;
- спеціальна розвідка;
- протидія розповсюдженню зброї масового ураження;
- протидія тероризму; ведення іррегулярних війн (зокрема, нетрадиційних військових дій);
- сприяння іноземним державам у забезпеченні їх внутрішньої та зовнішньої безпеки;
- звільнення заручників; боротьба з повстанськими рухами;
- надання гуманітарної допомоги;
- інформаційне забезпечення і підтримка бойових дій;
- забезпечення зв'язків з цивільними адміністраціями та населенням;
- пошуково-рятувальні операції; боротьба з незаконним обігом наркотиків; боротьба з піратством;
- боротьба зі злочинністю на національному, регіональному та глобальному рівнях тощо.

Теорія СО змінює основний акцент у розумінні спеціальних операцій як основної, гібридної форми застосування ССО, як способу поєднання традиційних та іррегулярних операцій. Ця форма характеризується високою динамікою змін, постійно коригуючись новими завданнями та відповідними способами їх виконання, оперативним і стратегічним середовищем, цілями, на досягнення яких спрямовуються спеціальні операції, й охоплює всю сукупність наявних і потенційних сфер проведення СО, які розширюються й укрупнюються залежно від ускладнення диференціації (або її відсутності) комплексу стратегічних цілей держави та будучи детермінованими процесом нівелювання меж тих чи інших сфер, у яких такі цілі можуть бути досягнуті, зокрема з огляду на середовище забезпечення конкретних національних інтересів. Урахування сучасних тенденцій розвитку форм і способів ведення збройної боротьби обумовлює необхідність вирішення питання, пов'язаного з активізацією процесу нівелювання чітких меж, які відрізняють традиційні (звичайні) операції від іррегулярних і багатосферних операцій (*multi-*

domain operations). Водночас, питання обґрунтування в теорії спеціальних операцій застосування ССО у багатосферних операціях залишаються недостатньо дослідженими.

Метою статті є аналіз проблем обґрунтування в теорії спеціальних операцій застосування ССО у багатосферних операціях.

Виклад основного матеріалу. У сучасній теорії воєнного мистецтва концепція багатосферних операцій змінює концепцію швидкого глобального удару (нанесення стратегічними неядерними засобами ураження ядерним силам і засобам противника). Поступово відбуваються суттєві зрушення у традиційному підході теорії воєнного мистецтва до багатомірних битв у бік поєднання принципів симетричності та асиметричними діями збройних сил, що вказує на трансформацію концепції багатосферних операцій. До основних причин такої трансформації відносяться [9]:

теоретичне обґрунтування і практична реалізація ідеї спільних можливостей об'єднаних сил, інтегрованих у декількох сферах, що потребує відходу від традиційного розуміння бою як узгоджених за часом, місцем та умовам дій підрозділів військ (сил);

потреба у доктринально визначених скоординованих та об'єднаних зусиллях органів управління всіх видів та родів військ (сил), що має забезпечити перемогу у війні, а не у битві та кампанії, що суттєво змінює цінність операцій для досягнення воєнних та політичних цілей;

висока динаміка розвитку операційного середовища, необхідність урахування у стратегії національної безпеки і оборони пріоритетів досягнення переваг над противником ще до початку розгортання конфлікту та збереження цієї переваги після локалізації конфлікту, на всіх його фазах;

отримання та збереження переваг над противником поза часовими параметрами збройних конфліктів.

З урахуванням таких трансформацій, концептуалізація сучасних форм і способів ведення боротьби у різних операційних середовищах у межах теорії СО передбачає опис додаткових операційних середовищ ССО [10, 11]:

комплексне операційне середовище – некерована сфера інтересів, що характеризується нестабільністю та невизначеністю, застосуванням сили нелінійного впливу;

середовище високого ризику та високої чутливості – закриті райони, проведення

операцій, що пов'язано з високим особистим та політичним ризиком і передбачає переважне проведення таємних та підпільних операцій із застосуванням спеціальної тактики;

середовище іррегулярної збройної боротьби – характеризується наявністю актів політичного насильства, які проводяться противником з метою зміни політичного устрою держави, уряду, політики тощо із застосуванням повстанських рухів, підривної діяльності, тероризму, що фактично унеможливує ведення відкритих військових дій та потребує застосування непомітних або малопомітних сил.

Зазначені додаткові операційні середовища ССО безпосередньо пов'язані в теорії СО з концепцією багатосферних операцій, яка спрямована на забезпечення максимально повної картини бойового простору та зменшення часу на прийняття рішень в умовах бойової обстановки [12–14]. У результаті створюється можливість обґрунтування комплексного підходу до застосування ССО у проведенні багатосферних операцій з метою мінімізації наявних і потенційних загроз стратегічного і операційного середовища, що межує з однією з головних загроз державі, яка пов'язана з можливістю втрати національного контролю над внутрішньополітичною ситуацією. Фактично, йдеться про одночасність виконання системи завдань, що стосуються забезпечення досягнення узгодженого комплексу цілей і пріоритетів зовнішньої та внутрішньої політики держави з урахуванням тенденцій розвитку стратегічного і операційного середовища, а також ситуації на потенційних ТВД.

Узагальнений досвід застосування ССО під час проведення операцій в Афганістані, Іраку, Сирії, Лівії було ураховано в концепції з багатосферних операцій, яка визначає шляхи підвищення ефективності підрозділів ССО у військових операціях та бойових діях [12, 13]. Ця концепція пропонує нові підходи до організації ССО для підвищення їх боєздатності та оснащеності. Зокрема, концепція багатосферних операцій розглядає підрозділи ССО як найбільш затребуваний компонент збройних сил з урахуванням тенденцій розвитку форм і способів ведення збройної боротьби та реалізації інтересів держави у сучасних умовах розвитку воєнно-політичної обстановки на локальному, регіональному та глобальному рівнях, а також

необхідності вирішення проблем забезпечення національної безпеки.

Для вирішення комплексу проблемних питань забезпечення національної безпеки, у тому числі й у військовій сфері, активно розвивається принцип розбудови коаліційних ССО, в яких аналітики НАТО [4] вбачають великий потенціал підвищення ефективності коаліційних військових сил щодо реагування на нові загрози та небезпеки, що з'являються у сучасному середовищі безпеки та прогнозуються у майбутньому. Крім координації спільних дій та уніфікації стандартів збройних сил, цей шлях передбачає запровадження єдиних, спільних стандартизованих процедур планування та способів застосування підрозділів ССО [9, 10].

Результатом розвитку положень концепції багатосферних операцій та принципів розбудови коаліційних ССО є формування нових принципів ведення бойових дій міжвидовими та коаліційними угрупованнями в усіх операційних середовищах, у тому числі інформаційному і когнітивному. Відповідно до цих принципів основні напрями реалізації бойових потужностей збройних сил в умовах сучасного ведення боротьби представлені такими концептуальними положеннями [11, 14]:

удосконалення системи передової військової присутності, організації розгортання експедиційних сил та порядку використання потенціалу союзників по коаліції, що спрямовано на стримування, мінімізацію можливості ведення противником гібридної війни (застосування противником відповідних засобів), нанесення поразки противнику у найкоротші терміни;

забезпечення спроможності до ізоляційних (автономних, напівавтономних) дій підрозділами, що знаходяться у складі міжвидових угруповань військ (сил);

створення “вікон можливостей” для маневру угруповань військ (сил) на головних напрямках шляхом забезпечення швидкого зосередження військових і політичних зусиль на основі урахування сукупності сприятливих умов, факторів, слабких місць, що дає змогу отримати перевагу над противником у комплексному операційному середовищі та зберегти ініціативу.

Це свідчить про актуальність залучення ССО до проведення і забезпечення комплексного застосування розвідувально-ударної системи угруповання військ для нанесення безповоротних втрат противнику в усіх досяжних операційних середовищах [15].

Водночас, як підкреслюється доктринальними принципами застосування військ (сил) НАТО, мають забезпечуватись одночасність і координованість застосування коаліційних сил під єдиним оперативним командуванням в єдиному інформаційному просторі, що дає змогу позбавитись традиційної видової та родової відокремленості збройних сил на ТВД.

Наведений підхід забезпечує формування нових способів застосування ССО під час планування і проведення СО, а також підтримки основних військ (сил) підрозділами ССО під час проведення військових операцій на ТВД, включаючи досягнення інтегрованих цілей єдиного комплексу традиційних і нетрадиційних операцій. Зокрема, до сфер цільового застосування ССО у багатосферних операціях можуть бути віднесені цілі єдиного комплексу застосування військ (сил) під час проведення операцій або ведення бойових дій. Такі цілі, зокрема, пов'язані з такими пріоритетами [11]:

1. Застосування загальновійськових систем ведення дальнього вогню (СВДВ), які приховані та забезпечені ешелонованим захистом протиповітряної оборони, актуалізуються на стратегічних континентальних ТВД, створюючи критичну компоненту протистояння та охоплюючи повітряний, космічний та кіберпростір. Крім цього, СВДВ передбачають отримання переваги об'єднаним наступальним потенціалом кіберпростору, контр-космічного простору та нетрадиційних способів ведення війни.

2. Утворення передових сил присутності в аспекті комбінованого застосування комплексу військових підрозділів постійного та змінного складу, комплектів засобів, спрямованих на виконання місій, проведення розвідки, ведення вогню, забезпечення участі у проведенні окремих СО та підтримки ССО.

3. Протидія ворожим ССО та агентурній розвідці противника, зокрема у зонах підтримки, у межах взаємодії із засобами контррозвідки на ТВД, розгорнутих польових армій для забезпечення спільних зусиль у всіх сферах ведення бойових дій та операцій.

4. Розвиток нестандартизованих систем зв'язку, які формуються з мережі людських ресурсів для передачі підрозділами ССО розвідувальних даних про пріоритетні цілі координаційним групам ССО, що належать до сфери управління польових армій та корпусів.

5. Виконання завдань в зонах глибокого вогню (ЗГВ) як оперативних, так і

стратегічних, тобто проведення операцій в районах, які знаходяться за межами можливого діапазону руху традиційних військ (сил), але в яких можуть застосовуватись спільні вогневі дії, використовуватись підрозділи ССО, здійснюватися інформаційний вплив та віртуальні спроможності. До того ж береться до уваги, що ЗГВ характеризуються особливими факторами обмеження:

- віддаленість, що перевищує межі оперативної досяжності, або унеможливлене проникнення до ЗГВ традиційних маневрених сил;

- політичні заборони, зокрема наявність міжнародних кордонів тощо;

- розподіл за типами засобів, які можуть бути застосовані або дозволені для ведення дій у кожній зоні.

6. Протидія підрозділам ССО противника в районі оперативної підтримки своїх військ (сил).

Водночас забезпечення комплексного підходу до планування і застосування у багатосферних операціях ССО здійснюється з урахуванням їх ролі та місця у нетрадиційних війнах, які ведуться з метою дестабілізації внутрішньої ситуації в державі шляхом встановлення контролю над урядами, органами державного управління та населенням в окремих регіонах держави, передбачають проведення СО із залученням опозиційних рухів, терористичних і кримінальних організацій. Як правило, йдеться про СО, які спрямовані на дестабілізаційну, підривну діяльність, розвідку, інформаційну війну, а також застосування прямих ударів (дій) для забезпечення традиційних військ (сил), зменшення оперативної стійкості противника, здійснення впливу і контролю місцевості та населення держави. В останньому випадку йдеться про досяжність геополітичних цілей держави шляхом використання потенціалу ССО з вирішення завдань щодо деструктивного впливу на суспільні та індивідуальні погляди, ціннісні орієнтації особистості та суспільства, дезорієнтації населення і дезорганізації процесу суспільно-політичного розвитку на території держав-противників.

З погляду теорії СО якісні зміни цілей, на досягнення яких орієнтуються ССО, потребує суттєвих трансформацій з традиційних на нетрадиційні форми і способи ведення війн, оскільки виклики та загрози у стратегічному і оперативному середовищі

динамічно змінюються, надаючи пріоритетного значення новим методам впливу на противника. Зокрема, більш актуальними виявляються інформаційні та когнітивні методи, які зі свого боку визначають необхідність переорієнтації сил і засобів ССО на досягнення інформаційних і когнітивних цілей, які, на відміну від традиційних підходів, не мають чітких характеристик фізичного середовища. Саме формування системи нетрадиційних цілей безпосередньо впливає на концептуальне обґрунтування застосування ССО у багатосферних операціях.

Водночас відбуваються й зміни у традиційних підходах до застосування ССО, які спрямовані на виявлення нових характерних особливостей СО та спеціальних заходів. Зокрема, впровадження системи багатосферних цілей для ССО передбачає відповідні зміни сфер і зон впливу, які також інколи втрачають повноту і умовну обмеженість фізичного середовища, потребуючи застосування нових способів дистанційного впливу на противника. Йдеться про такі тенденції, як [14, 16]:

розширення простору ведення бойових дій і середовищ війни;

розвиток нових форм оборони та оборонних заходів;

зростання значення розвідувально-диверсійних дій в тилу противника, особливо з урахуванням зростання глибини ешелонування угруповань військ (сил);

інтелектуалізація війн, зорієнтованих на переважне використання високоточної та роботизованої зброї.

Подібна диверсифікація та ускладнення сфер ведення боротьби, передусім збройної боротьби, потребує універсалізації ССО для урахування та мінімізації негативного впливу на ефективність виконання поставлених завдань і досягнення цілей у складних умовах обстановки. Універсалізація ССО потребує адаптивного застосування традиційних і нетрадиційних підходів, інтегрування інтелектуальних і бойових можливостей підрозділів, здатних виконувати завдання і проводити СО одночасно у декількох сферах.

Проблемним питанням наведеного підходу виявляється реалізація компенсаторної функції, яка покладається на ССО під час проведення загальновійськових та спеціальних операцій міжвидовими угрупованнями військ (сил) у ситуації обмеженого ресурсного забезпечення, що знижує можливості реагування на кризові

ситуації [17]. Зазвичай приймається положення про те, що ССО мають компенсувати нестачу ресурсів через залучення підрозділів союзників, партнерів, іррегулярних військових формувань країни, на території якої проводиться СО, підконтрольних лояльному уряду. Проте, за певних ситуацій, пов'язаних з інтенсивним зростанням ризиків, ефективна реалізація компенсаторної функції унеможливується, тому потребує уваги система планування СО і спільного застосування військ (сил) та ССО на ТВД у межах модернізації системи всебічного забезпечення, досягнення високого рівня оперативної сумісності ССО з іншими підрозділами військ (сил), збройних сил інших країн, багатонаціональними формуваннями, державними і недержавними організаціями різного рівня, у тому числі й міждержавними. Досягнення цього має забезпечуватись підвищеним рівнем адаптивності ССО до ситуативних змін на ТВД, у стратегічному і операційному середовищі. До того ж під час планування СО враховується можливість розвитку збройного конфлікту або війни, що потребує визначення інваріантів тактико-оперативної диспозиції ССО під час ведення бойових дій у межах визначених сценарних моделей, а також моделей, що характеризуються низьким ступенем імовірності. Останнє є важливим з урахуванням високого ступеня невизначеності в оперативній і стратегічній обстановці під час проведення СО, адже дії ССО у новому середовищі потребують нестандартних рішень, що приймаються і реалізуються у найбільш короткій проміжок часу. Саме це забезпечує повноту реалізації універсальності ССО як виключного засобу негайного та ефективного реагування на ризики і виклики безпековому середовищу.

Фактично, теоретичне і доктринальне обґрунтування застосування ССО у багатосферних операціях визначає пріоритетне, але не виключне, їх значення у подоланні гібридних загроз, що виникають у тій чи іншій сфері, або в межах відповідних кластерів. До того ж стратегічний потенціал ССО вказує на теоретичну можливість розглядати їх як багатосферні сили, що діють на стиках інтересів або на стиках сфер. Це обумовлено зростанням можливостей технологічного та інформаційного впливу, застосування спеціальних методів крапкового впливу на джерело небезпеки та отримання переваги над противником. У цьому контексті формується стійка тенденція до теоретичного

осмислення і концептуального закріплення принципів глобально інтегрованих багатосферних операцій, яка визначає основними пріоритетами розвиток і обґрунтування сучасної структури узгодженої взаємодії всіх сил і засобів збройних сил, державних і недержавних організацій, одним з основних елементів якої є ЗГВ (зокрема, тилова зона противника) із застосуванням ССО.

Висновки. Аналіз проблем обґрунтування в теорії спеціальних операцій застосування ССО у багатосферних операціях засвідчив, що в теорії СО формується розуміння ССО як багатопрофільних сил, що дає змогу розширити сферу теоретичного обґрунтування їх застосування у багатосферних операціях. Це питання розглядається в контексті загальної тенденції до виникнення загроз національній безпеці в одній або декількох сферах, коли застосування виключно збройних сил втрачає ефективність, що обумовлено високим рівнем контролю або досягнення прийняттого рівня безпеки у кожній сфері. Досягнення цього рівня потребує спеціальних сил і засобів у кожній сфері з урахуванням комплексного характеру цілей, які забезпечують панування або позитивного впливу на визначу сферу, у якій досягаються національні інтереси та стратегічні цілі зовнішньої і внутрішньої політики. У цьому контексті актуальним є **подальші дослідження** питань розвитку гібридних форм і засобів застосування ССО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. McRaven W. Spec Ops: Case Studies in Special Operations Warfare. Theory and Practice. New York : Ballantine Books, 1995.
2. Adams Th. U.S. Special Operations Forces in Action: The Challenge of Unconventional Warfare. Portland, OR : Frank Cass, 1998.
3. Galula D. Counterinsurgency Warfare: Theory and Practice. Westport, CT : Praeger Security International, 2006.
4. Searle T. Outside the Box: A New General Theory of Special Operations. Florida, MacDill Air Force Base : JSOU Press, 2017. 80 p.
5. Special Operations Theory / Ed. by P. McCabe and P. Lieber; Foreword by C.S. Gray. Florida, MacDill Air Force Base : JSOU Press, 2017. 188 p.
6. Yarger H. R. 21st Century SOF: Toward an American Theory of Special Operations. Florida, MacDill Air Force Base : JSOU Press, 2013. 102 p.
7. Rubright R. W. A Unified Theory for Special Operations. Florida, MacDill Air Force Base : JSOU Press, 2017. 82 p.
8. JJP 3-05.1, Joint Special Operations Task Force Operations, 26 April 2007. USA: Joint Chiefs of Staff, 2016.
9. Townsend S., gen. Accelerating Multi-Domain Operations: Evolution of an Idea / Shaping NATO for Multi-Domain Operations of the Future: Joint Air & Space Power Conference 2019. Read Ahead. Kalkar: The Joint Air Power Competence Centre von-Seydlitz-Kaserne. P. 7–12.
10. TC 18-01.1, Unconventional Warfare Mission Planning Guide for the Special Forces Operational Detachment – Alfa Level, 27 October 2016.
11. The U.S. Army in Multi-Domain Operations 2028. TRADOC Pamphlet 525-3-1. 6 December 2018. 100 p.
12. Joint Special Operations University SOF-Power Workshop A Way Forward for Special Operations Theory and Strategic Art, 22-23 August 2011 / Prepared by COL (Retired) J. Celeski. Florida, Pinewood Campus : MacDill AFB, 2011. 49 p.
13. JP 3-05.1, Joint Special Operations Task Force Operations, 26 April 2007. USA: Joint Chiefs of Staff, 2016.
14. Army Multi-Domain Transformation Ready to Win in Competition and Conflict Chief of Staff Paper №1 Unclassified. 16 March 2021. Version Headquarters, Department of the Army. 39 p.
15. Saur H. Multi-Domain Combat Cloud: A Vision for the Future Battlefield / 7-9 September 2021 Read-Ahead for Delivering NATO Air and Space Power at the Speed of Relevance. URL: www.japcc.org (дата звернення: 10.09.2022).
16. GTA 31-03-003, Special Forces Detachment Mission Planning Guide, January 2020. USA : Headquarters, Department of the Army, 2020.
17. Alexander J.B. The Changing Nature of Warfare, the Factors Mediating Future Conflict, and Implications for SOF. Florida, Hurlburt Field : JSOU Press, 2006. 48 p.

Стаття надійшла до редакційної колегії 12.10.2022

Use of Special Operations Forces in multidimensional operations

Annotation

The article analyzes the strategic usefulness of the use of special operations forces in non-traditional environments, as well as the development of modern principles of strategic art, which define the characteristics of Special Operations Forces in terms of their ability to conduct and support traditional and non-traditional operations at all levels, ensuring the achievement of military and political goals. Emphasis is placed on the understanding of Special Operations Forces as multidisciplinary and

interdisciplinary forces, which makes it possible to expand the scope of theoretical justification for their use in multidimensional operations. This issue is considered in the context of the general trend of threats to national security in one or more spheres, when the use of exclusively armed forces loses its effectiveness, due to the high level of control or achievement of an acceptable level of security in each sphere. Achieving this level requires special forces and means in each sphere, taking into account the complex nature of the goals that ensure dominance or positive influence on a particular sphere, in which national interests and strategic goals of foreign and domestic policy are achieved.

The theoretical and doctrinal justification of the use of Special Operations Forces in multidimensional operations determines their priority, but not exclusive, importance in overcoming hybrid threats arising in a particular sphere or within the relevant clusters. At the same time, the strategic potential of the Special Operations Forces indicates the theoretical possibility of considering them as multidimensional forces operating at the intersections of interests, at the junctions of spheres. The realization of this potential expands the strategic capabilities of conventional troops (forces), since the Special Operations Forces have little dependence on the military formulation of a particular sphere and can be used as an effective tool for political wars, etc.

Keywords: multidimensional operations; the use of units of Special Operations Forces; special operations planning; Special Operations Forces; special operation; theory of special operations.